

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši

Bolgarske razmere.

Iz Sofije 2. januarija.

(Konec sesije narodnega sebranja. — Šolstvo. — Proračun. — Železnično vprašanje. — Novo ministerstvo.)

Po dvamesečnem zasedanju svršilo je narodno sebranje koncem starega leta svoje delovanje, katero se more imenovati jako obilno in obširno. Razen zakonov, katere sem omenil v poslednjem dopisu, došle so na red še sledeče zakonske osnove: o občinah, o desetku, o vojaškem naboru, o podanstvu, o vrhovnej kontrolnej palači, o šolstvu, o izbornem redu, o proračunu itd.

Izmej teh je za druge bratske narode posebno zanimiv šolski zakon. Vendar cel še v tem zasedanju nij bil pretresen, nego so se ustanovila samo načela, po kojih se ima bolgarsko šolstvo razvijati. Šole (po bolg. učilišča) bodo se delile na naukovno-znanstvene in profesionalne. Ker bolgarska kneževina leži na klasičnem zemljišču, za to je potrebno in umestno, da se posvete klasično-izobraževalnemu namenu nekateri zavodi; napravljene so torej dve klasične gimnazije v Sofiji in Gábrovu, katere imajo zdaj že spodnji oddelek, a dopolnile se bodo na višje gimnazije. Za tehnično in naravoslovno naobraževanje skrbela bodo dve višje realke, v Lompalanki in Varni. Vse druge šole bodo imele profesionalen značaj, t. j. bodo davale dovršeno nauko za mestjane, trgovce, zemljedelce itd., ter bodo podobne avstrijskim mestjanskim, trgovskim in zemljedelskim šolam. Za šolstvo sploh se je tudi v letošnjem kakor lanskem budgetu mnogo žrtvovalo, n. pr. za pomoč narodnim šolam, katere občine same vzdržujejo, opredelilo se je

300 000 levov (frankov), za zidanje gimnazije v Sofiji 120.000 levov; za poslopje realke v Lompalanki 70 000 l.; za naučno ekspedicijo, katera se ima napraviti t. l. od ruskih učenjakov, in katerim se bodo pridružili tudi mlajši bolgarski vseučiliščniki, opredeljeno je 25.000 levov, da se dežela izuči v starinoslovskem, naravoslovnem in geološkem obziru. Za študentske Bolgarom v druge dežele je dano 45.000 l., za narodno biblioteko 31.440 l., za literarna podvzetja pomoč 30.000 l.; za izdavanje bolgarsk. podučnega lista 12.000 l. itd.

Letošnji proračun obsega v obče sledeče svote:

I. Vrhovna vlada	1,300.000 l.
II. Ministerstvo financij	3,560.252 „
III. „ zvananjih del	646.688 „
IV. „ notranjih zadev	8,807.815 „
V. „ pravosodja	1,881.520 „
VI. „ vojne	11,249.999 „
VII. „ prosvete	1,691.700 „
Vkupni troški	29,137.974 l.
Dohod	28.154.280 „
Deficit	983.694 l.

Kar se tiče deficita, ta je letos jako neznamen; pravo rekoč deficita niti nij, ker pri stroških je postavljen maksimum, a pri dohodkih minimum. Še lani, ko je bilo deficita preko 2 milijona, prištedilo se je z umnim gospodarstvom preko 2 milijona, tako, da je deficit popolnem bil izginil; kamo-li letos ne bi.

Drugo važno vprašanje, ki je bilo došlo v tem zasedanju na dnevni red, bilo je vprašanje za železnice. Finančni minister rekel je v narodnem sebranju, da se je vlada uže bavila s tem vprašanjem, in da misli načrtati sledečo mrežo: Sofija-Trnovo-Vidin, Sofija-Trnovo-Ruščuk, Trnovo-Vidin, Trnovo-Eni-Za-

gra, Sofija-Plovdiv (Filipopolj), Sofija-Kisten-dil (do Mitrovice). O liniji Sofija-Pirot nij opomenil niti besedice; in sploh so Bolgari skozi in skozi protivni tej prógi. Avstrija jih siliti ne bo mogla, da zidajo to črto, ker načelno reše svojo obvezanost po berlinskem traktatu, ako dozidajo sploh jedno črto, ki spoja evropske železnice s Carigradom, a za to je isto tako dobra, ako ne boljša linija Vidin-Trnovo-Eni-Zagra, od koder seže železnica, gre do Drinopolja (Adrinopolj), a od Vidina do rumunskih železnic lahko se zveže.

Kakor bode spoštovanemu čitatelju uže iz teleg. poročil znano, imamo spet novo ministerstvo. Prejšnji predsednik ministerstva g. Cankov moral si je dati ostavko a na njegovo mesto bil je poklican njegov jednomišljenik g. Karavelov, ki je uže prej bil duša Cankovega kabineta. Minister notranjih zadev je poslal g. P. Slavejko, dozda predsednik narodnega sebranja. Minister vnanih zadev je postal g. Stoičev, ravnatelj pošti in telegrafa. A minister prosvete ali nauka postal je g. Mih. Sarafov. Veselo znamenje je, da je baš v tej za duševni razvitek bolgarskega naroda najvažnejši stroki, stopil na čelo mlad učen mož, ki si je svoje znanosti pridobil v zapadni Evropi, ter ima nad Bolgari največje sposobnosti za to stolicu. G. Sarafov dovršil je namreč svoje studije v Zagrebu na univerzi, bil je tudi nekaj časa profesor zagrebške velike realke; potem je šel v Pariz in Monakov, da izvrši svoje študije. Dospevši koncem meseca julija v svojo domovino, prevzel je mesto ravnatelja statističnega oddelka pri finančnem ministerstvu, a dne 29. decembra povisil ga je knez na ministersko čast. Ministerski oddel za prosveto ali nauko je se-

Listek.

Po zimi.

(Spisal J. Šk—č.)

(Konec.)

III. *)

Komaj je minolo nekaj dnij — pojenjal je nekoliko silni mraz. Sivi oblaki pokrivali so nebo in kmalu je začelo — prvič snežiti. In ta sneg bil je silno droban in ko je padal na polje, postalo je takoj vse belo. Ivana je hitela na ulico, da pogleda prvič letošnji sneg — mrazno pa nij bilo posebno, nekako neprijetno toplo, in ljudje so dejali, da je tako vreme najugodnejše, da zapade sneg. Drobne zvezdice so padale počasi, vrtile se po zraku in obležale na tleh, — in tako nekaj časa, potem pa se je gosteje in gosteje vsipalo — da je naraščala bela odeja od ure do ure. „Zapadel bo, — zapadel!“ trdili so domači

in Ivana jim je verjela. Dečki mali in veliki zmrzovali so po ulici in se vendar veselo kepali, imeli so rudeče roke, ušesa in nosove, a smijali so se.

Na večer pa je prišel po navadi ljubistrijc in smijal se radostno. K peči je stopil, se pritisnil in dejal:

„Ste govorili, da ga ne bo! — Ha, ha, — le čakajte, — zapadel bo, zapadel!“

Ivana pa je sedla poleg njega in ga gledala.

Strijc pa reče:

„Nocoj ti pa povem — kedaj je tudi snežilo — sicer ne tako obilno. A pozabil ne bodem nikdar tiste zime, tistega snega. Bilo je v jeseni osodnega leta 1848. Na Ogorskem je vse vrelo. Jaz sem bil pa tedaj vojak in moral sem z drugimi domačini v vojsko — na Ogorsko. Dolgo smo se potikali okolo velike Nedelje na Štajerskem, pili silno dobro vino in ceno; a kruh vojaški bil je slab in nezdrav,

niti žival ga nij hotela. Kar poči glas v naš tabor, da se bližajo Magjari, a poguma nijso imeli, — bilo jih je le okolo 500 — in odnesli so nam peté. Vendar mi udarimo za njimi na Ogorsko proti Velikej Kaniži, nekoliko tednov smo ondi taborili in potem se zopet vrnili na Štajersko proti Ptuj in Radgoni in o božiči — ravno sveti dan — zopet prestopili mejo. Silvestrov večer prenočili smo uže v Egerszecu. Sredi tabora nanosili smo raznega goriva in užgali velik ogenj. Jaz sem pa moral zapustiti taborovo veselje in ostati z nekim Ribničanom ne daleč od tabora pri nekem židu. V hlevu njegovem pa sva imela tri bolne konje. Pred hlevom sva stala tist večer in še pozno v noč. Snežilo je malo. In tovariš pripovedoval mi je mnogo, mnogo. Učen je bil, bister in vedel je mnogo zanimivega, da bi ga vedno poslušal. Tudi je, da se bližajo boljši časi in prorokoval nekako slovesno, da se bode vse spremenilo, da se mora vse spre-

*) Glej št. 5 „Slov. Naroda“.

daj torej sestavljen iz tako izvrstnih močij, da se moremo nadjati najboljšega vspeha njegovega delovanja, kajti razven gosp. ministra Sarafova je v tem oddelu mož strokovnjak in učenjak g. dr. Konst. Jireček kot glavni tajnik, in g. Spas Vacov, tudi bivši slušatelj zagrebške univerze, kot predstojnik oddela (Sektionschef). Ako pomislimo, da je bolgarski narod jako za nauko in za šolstvo zavzet, a pri tem da ima še tako vrle glave v naukovem ministerstvu, to sme z veseljem okom gledati v svojo bodočnost. Prosvjetom k slobodi!

B.

Kmetsko ljudstvo naj bi pomagalo nemškemu liberalcem na konja?

L. 1869 so v državnem zboru nemško-liberalni poslanci sklenili postaviti, po kateri se je imel grunti davek iz nova uravnati. Stari kataster bi se naj umaknil novejši vpenitvi čistega dohodka pri zemljiščih. Dela se je lotilo ministerstvo, čisto liberalno, mogoče hitro. Kakor je postava velevala, tako so se sestavile okrajne vpenilne komisije, razposlali geometri ali zemljemerci. Za okrajnimi komisijami so prišle deželne komisije in za temi velika centralna komisija 36 mož na Dunaji. Povsod so bili ali sami liberalci zraven ali saj v ogromni večini. Centralna komisija je sklenila dne 21. decembra 1880 veliko 11letno delo, ki je davkoplačevalce stalo 26 milijonov. Vsled dokončane uravnave plačajo davka tiste dežele manj, ki so bile do sedaj preobložene, n. pr. Češka je v 20 letih 60 milijonov goldinarjev vplačala preveč, itak vboga Kranjska pa 18 milijonov preveč. Drugim deželam pa, ki so do sedaj premalo plačevale, ker je stari kataster hitro v začetku narejen bil in povsod nizko čisti dohodek vpenjen, se je nekaj več davka odmerilo, vendar ne po samovoljnosti centralne komisije, ampak kakor so se dotične dežele po postavnih okrajnih in deželnih komisijah bile same vpenile. Med temi deželami je tudi Štajerska. Nekateri po imenu kot čisti liberalci znani cenilne močje so našli 180.000 oralov še nevpenjenega zemljišča. Tudi so zasledili povsod tako srečno kmetovalstvo, da so čisti dohodek v starem katastru od 7 milijonov potisnili višje do 13 milijonov. Vsled tega zadene štajerska zemljišča za 434.000 gold. večji davek. Ali drugače povedano: do sedaj smo zavoljo vpenjenega čistega dohodka 7 milijonov plačevali gruntne davka 2.041.009 gl. zanaprej zavoljo nove in večje vpenitve čistega

dohodka pa (centralna komisija je od 13 milijonov 2 milijona odbila) 2.475.000 gold. t. j. prej je 47 krajcarjev od oral ali jahi bilo plačevati, sedaj pa 57 krajcarjev, tedaj za 10 krajcarjev več.

Takšen je konec 11letnega uravnavanja. Vse se je godilo, kakor je od nemških liberalcev sklenena postava velevala. Pomagati ne more 15 let nihče nič, ako postava ostane, kakršna je. Še ugovori ali reklamacije zoper preveliko vpenitev bodo se vršile letos po tej postavi. Na podlagi postave tedaj spremembe nij upati. To vedo tudi nemški liberalci prav dobro. Zato se ne pozivljajo na postavu, ampak kmetom štajerskim itd. svetujejo odpošiljati prošnje, zlasti do državnega zbora. To se pa reče ravno toliko, kakor: „mi liberalci smo pravi politični šušmarji, od nas sklenena postava je sicer bila draga, ali strašno slaba, še hujša pa njena izpeljava v liberalnih rokah, zatorej dragi kmetje, prosite narodno-konservativne poslance, naj ti blagovolijo popraviti, kar je naša neumnost zagrešila.“ No, pridni naši poslanci so prošnje res uslišali. Zborovali so celo noč od 18. do 19. dec. m. l., da so tudi prošnje kmetov rešili, to pa tako, da so zavrgli predlog liberalca dr. Graniča, ki je v njem grajal ministerstvo grof Taaff-jevo, a sprejeli nasvet konservativca in češkega narodnjaka kneza Lobkovica, namreč: prošnje se izročijo visokemu ministerstvu s tem, da vse stori, kar mu je postavno mogoče, da se za brani preoblaganje dežel z gruntnim davkom. Tako je v resnici bilo. Za predlog kneza Lobkovica so glasovali vsi slovenski kmetški poslanci, med njimi se ve tudi gg. Herman, dr. Vošnjak in Goedel. Proti knezu Lobkovicu pa, tedaj zoper prošnje kmetov, so, hvala Bogu brezuspešno, glasovali mestni liberalci dr. For-egger, dr. Schmiderer ter pokazali, da jim je za kmete toliko mar kakor za lanske sneg. Kajti ko bi bil še knez Lobkovičev nasvet pade, vrgle bi se bile kmetske prošnje po starej liberalnej navadi pod klop. Toda naša narodno-konservativna večina je uslišala prošnje kmetov. Zato pa je res le nevednosti ali političnej zagrizenosti bilo mogoče, da je 31. dec. okrajni zastop celjski predlogu nemčurjev dr. Nekermana in Klančnika pritrdil ter veleza-sluznim za blagor slovenskega ljudstva požrtvovalno borečim se poslancem (g. Hermanu, dr. Vošnjaku, baronu Goedelu) izrekel nezaup-nico. Jednako neumna in neopravičena je iz-java „Marburger Zeitung“, ki našim poslancem očita, da so opustili za koristi svojih volilcev

potegovati se. To nij res, kakor vsa poročila pravijo. Sicer pa nas 20letna skušnja uči, da so le liberalni poslanci tisti bili, ki se za ko-risti kmeta niso zmenili, ampak ga na vsak način spravljali na nič!

Pred 20. leti se je našim kmetskim lju-dem razmerno dobro godilo, zlasti potem, ko so bili gruntne rešitev poplačali. Bili so precej premožni, vsaj mnogo je bilo med njimi, ki so imeli čiste gruntne bukve, denarjev na izpo-sojenji, hleve in kleti polne. Srenjske doklade bile so majhene, okrajne nobene, deželske ne-znatne, gruntne dača znosljiva. Oj, kako se je vse to spremenilo na hudo! In kdo je temu kriv? Liberalni poslanci! Tega ne more nihče utajiti; kajti narodnih je bilo malo ali nič, a konservativci so se komaj lani prav zglašili in prodrli. Ali niso v dobi liberalnej dobili kmetje prej nepoznanih visokih srenjskih, okrajnih in deželskih doklad? Dalje da so judje prišli v deželo, da se je oderuška postava zatrla, gruntni začeli trgati, nemaniči ženiti, posilno legaliziranje, pomnoženi uradi, podražene pravde itd. itd., ali niso vsega tega liberalni gospodje krivi? Kupčijo, obrt, najbolj pa kmetijstvo je oškodovano vsled 20letnega liberalnega gospod-stva. Brezobzirno so v raznih volilnih redih kmete tiščali v umetne manjšine. Še pred dvema letoma so v državnem zboru liberalni poslanci terjali, naj bi kmetje sami plačevali 25 milijonov potroškov, kateri so se pri urav-navi gruntne davka porabili. Kmetje pom-nite to! Takšna je skrb nemških liberalcev do kmetov bila do sedaj? So se li hipoma spre-obrnili na boljše? Kako je mogoče, da sedaj liberalci toliko govoré za kmeta in begajo zoper ministerstvo, zoper konservativne in na-rodne poslance? Da bi se liberalci bili poboljšali in v prave prijatelje kmetov spremenili, to nij lahko verjetno. Prej bo lisica s peteli-nom plesala, volk ovcam, medved bučelam, ščuka ribicam prizanašala, kakor pa pravi li-beralci za kmetske koristi kaj storil. Takšna je tudi tukaj. „Marburger Zeitung“ nam je pravi uzrok, zakaj bi naj kmetje sedaj vzdra-mili se, tako-le naglasila: „bei der Neuwahl fallen die deutschen Landwähler von der kle-rikalen Partei ab; die Reste (Čehi, Slovenci itd.) werden zur Minderheit herabgedrückt und es fällt auch das Ministerium Taaffe, es stürzt das herrschende System . . .“, to je, zbegani nemški kmetje popusté svoje konservativne poslance, izvolijo liberalce in tako izgubé Čehi in Slovenci itd. svoje nemške prijatelje ter se potisnejo v manjšino, in nemško-liberalna stranka je zopet — na konji. To je tedaj po izjavah samih nemško-liberalnih listov glavni uzrok, smoter, cilj in konec vsega sedanjega hrupa na kmetih. Ubogi, zaničevani kmet bi naj onemoglim liberalcem pomagal na konja, da bi bil potem popolnem in za vselej uničen. Nij torej za kmeta samega liberalcem mar, ne skrbi jih toliko ne večja ne manjša gruntne dača, glavni cilj je prebivalstvo vznemiriti, s praznim strahom preplašiti in z lažmi zoper njegove najboljše in resnične prijatelje, kon-servativne poslance, naščuvati in potem pri novih volitvah do zopetnega gospodstva pri-plezati. No, kolikor poznamo slovenske kmete na Štajerskem, bodo ti podpisovali prošnje, delali pritožbe zoper očitno previsoko jim vceajeni čisti dohodek zemljišč pa liberalnim nemškim in nemškutarskim kričcem ne bodo na limance hodili. Zato so predobro podučeni, po lastnih skušnjah pa tudi po naših pridnih in resnoljubnih slovenskih listih. Pretrdno so prepričani, da je nemški liberalizem prouzročil

meniti. Vsi narodi — tudi najmanjši — da dobé popolne pravice in narodnostno svobodo. In tako bode ponehala krivica — ponehala si-romaštvo! In oči so se mu svetile tako čudno, ko je to pripovedoval. Jaz sem ga poslušal in gledal v sneg, ki je počasi naletaval in belil mokra, mrazna tla. Dejal je tovariš, da bomo vsi srečni, — da ne bo samo siromak toliko trpel, ko do sedaj, in ko je to govoril, dejal je rokó na srce in potem obmolnil. Jaz sem pa mislil, da se mož moti.

Spomnil sem se onega večera, ko je ležala tista ostudna megla, ko se je zasmehoval slo-venski očenaš, — ko sem trpel radi njega in upal sem, da pride kmalu čas, — ko se ne bo več zasmehoval. Mislil sem na dalje, da mine ono siromaštvo, ki tare našo slamnato vas Pogorje in tudi našo domovino, — ki je trlo mene tedaj, ko so mi mati umrli v hudej zimi, v silnem mrazu. Upal sem, da mine — in napoči z novim letom boljša prihod

nost — prihodnost, o kateri je govoril tako navdušeno moj tovariš.

Ivana naj končam! Sneg je padel ono noč, — ono sveto noč — novo leto se je po-rodilo — in sneg je skopnel — skop-nel popolnem. Ostalo je za njim le malo ostudne vode. In moje upanje o boljši pri-hodnosti je skopnelo z njim, ko je minolo uže toliko dolgih let.

Ivana! Tudi letošnji bo skopnel, skopnel popolnoma in čudno! — vselej se mi povrača misel, da se morda moj na Ogerskem ubiti tovariš nij motil, — in da se bode z nov m letom spoštoval vedno bolj in bolj naš slo-venski očenaš in da mine naše siro-maštvo! —

Tistega večera in tistega snegu pa ne bodem gozabil nikdar! — Da, nikdar!

In strijcu se posveti solza v očesu in mož obmolne.

propadanje kmetskega stanu in da ga rešijo le narodno-konservativni poslanci. Jednako mislijo tudi v ogromni večini nemški kmetje. Zato bodo pa nemški liberalci po tej kmetskeji praski še bolj oslabiljeni in osramoteni pred celim svetom stali!

„Gosp.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. januarja.

„N. fr. Pr.“ poroča, da je za **gospodsko zbornico** imenovanih 25 novih članov, med katerimi nij nobenega centralista. Oficijozen časnik pa to vest imenuje neresnično.

Denes je v Linci shod **zgorenje avstrijskih kmetov**, katerega je zgorenje-avstrijski namestnik baron Pino dovolil z odlokom od 6. t. m. Baron Pino pride baje tudi sam k temu shodu.

Politiko in parlamentarno postopanje avstrijskih **nemških liberalcev** obsojajo večinoma tudi nemške novine v rajhu. Očitajo jim naravnost, da nijso zmožni za vladanje in da hočejo veljavo dobiti samo ustavnemu formalizmu, ne da bi mu hoteli pridobiti tudi pozitivne podloge. Sicer pa kaže tudi „kmetski“ shod v Langenloisu dne 6. t. m., da so nemški nacionalci tudi pravi avstrijski izdajalci, kajti ob onej priliki je znani Schönerer opominjal kmete, „naj se spominjajo britke ločitve od svoje nemške domovine, s katero jih veže tisočletna zgodovina“.

Vnanje države.

Peterburgska „Agence Russe“ poroča: Vlada je sklenila, da onim krajem, kjer vlada straja, ne bode pomagala z denarji, te muč da bode razdeljevala semena in razpisovala javna dela, da si bodo ljudje z delom kaj pripomogli.

Zadeva o **mirovnem sodišču** evropskem nič ne napreduje, kajti Grška in Turška, obe hočeta izvedeti uže naprej, kaj da bi Evropa sklenila. Mnenje se zdaj širi, da se mirovno sodišče niti ne snide in da bode naposled evropsko združeno brodovje šlo pred Carigrad.

Na Nemškem se je polastila **agitacija zoper Jude** vseh krogov. Te agitacije se udeležujejo v prvi vrsti odlični nemški profesorji a tudi študentje in obrtniki ne ostajajo za njimi. Tudi mestjanstvo se obrača osorno proč od Judov.

Dne 7. t. m. se je pričela v Tralee na **Irskem** obravnava zoper onih sedem članov deželne irske lige, ki so bili v sredo v zapor dejani. Odvetnik in priče nijso hotele priti k obravnavi.

V **zgorenji angleški** zbornici je prednik Gladstonov ostro kritikoval zdanjo situacijo Angleške. Dasi je gotovo, da je ravno Beaconsfieldova politika prozvala vse neprilicnosti, ki so za njegovega vladanja in po njegovem odstopu zadevale Angleško v Aziji, Afriki in na Irskem, vendar on vse zvrča na zdanjo angleško vlado. Ta da je kriva, da se je v Afganistanu zopet pričel boj, zdanja vlada da je popolnem nezmožna. Da nema na Irskem nobene veljave, tudi to je zdanja vlada zakrivila. Da je pa Beaconsfield zbornici zaklical, naj se ne prenaagli v sredstvih glede zboljšanja razmer na Irskem, to spominja na vedenje zgorenje angleške zbornice vlanskega leta, ko je zavrgla Gladstonov zemljiški zakon za Irsko in da se v tem vprašanju bogati lordi tudi letos ne nameravajo udati. Beaconsfieldu je odgovorjal earl of Granville. Vlada, rekel je, je zmirom delala na to, da bi se izvršil berlinski dogovor. Za zdanje razmere na Irskem se ne more Gladstonovej vladi pripisavati odgovornost. Granville obžaluje, da konservativci trdijo, da zdanja angleška vlada želi, da bi se nemiri na Irskem pomnožili, samo zato, da bi potem mogla oster zakon zoper Irce zbornicoma predložiti. Z Irsko mora se postopati skrbno in previdno. Razmere na Irskem se bodo zboljšale, če se zboljšajo zemljiški in lastniški odnošaji na Irskem. — Zbornica je potem sprejela adresu do kraljice, ne da je o njej glasovala.

V spodnji zbornici se je nadaljevala adresna debata. Parnell je k adresi predlagal dostavek, da se mir in red na Irskem ne bi pospeševala z začasnim odpravljenjem ustavnih pravic. Parnell je dejal, da angleško novinarstvo pretirava irske razmere, deželna irska liga da ovira surovosti Irsko da je mogoče pridobiti samo z velikodušno politiko. Forster je odgovarjal, da vlada ne smatra prisilnih sredstev zoper Irsko kot odpravljenje krivičnosti, a življenje ter imenje da se mora varovati. Parnell da govori v zbornici zmerno, v zborovanjih deželne irske lige on hujška. Agrarni zločini so se na Irskem pomnožili.

Dopisi.

Iz Metlike 3. jan. [Izv. dop.] Ob novem letu si menda sploh ljudje kaj dobrega voščijo. Tudi jaz voščim — našemu gospodu županu, da ne bi v naprej bil več takšen, kakor dozdej in da bi se bolj obnašal. Kakšen je? Piše se ta naš gospod župan Ferdinand Salloker, star je nad 50 let, rodom je s slovenskega Štajerskega in korenina imena Zolkarjevega kaže rojenega Slovana, ali trdovraten nemškutar je, dasiravno jih je uže jako malo število te vrste meščanov v Metliki, kjer staro steblo nemškutarjev uže trohni in bodo v kratkem še te ostale grane strohnele in prešle kot lanski sneg. Po svojem poklicu je naš gospod župan ranocelnik. On je zaradi tega močno iskan „zdravnik“ doktor od blizu in oddaleč, ker družega doktorja v Metliki nij, kar je res škoda, ker jaz mislim, da bi lep zaslužek imel kak dober medicine doktor v Metliki.

Ker prihaja pošta iz Črnomlja ob 12 uri v Metliko, mora mestni strežaj pisanja na občino, katera od slavnega okrajnega glavarstva prihajajo, županu v krčmo nositi, kjer se preberó in se njih zadržaj prej po birtijah zve kot v pisarni. Toliko nema g. župan časa, da bi se do bližnje mestne hiše potrudil in dal tja vnesti pisanja. Stranke, ki rabijo občinski podpis, morajo popoldne zmirom iti v krčmo po podpis. Do someščanov nema nič ljubezni ali skrbljivosti, nego drži le rajši z „gospodo“.

Dne 12. t. m. bil je pol ure v bližnji vasi Boldrež ravno opoludne požar nastal; ker še nema Metlika gasilnega reda, šli so posamezni požarne prostovoljne brambe udje h gospodu županu prosit ga, da bi on dal konje, da bi se brizgalnica bila odpeljala k požaru. Pa kaj je rekel gospod župan? Da se naj poprej njegov hlapec najé, potem da bo dal konje. Ako ne bi bil meščan g. Stariha kónj dal, bila bi gotovo vsa vas v Boldrežu zgorela. Tako se je pa našej požarnej brambi posrečilo, po dveurnem neutrudljivem in umnem delu požar na samo uže goreča poslopja lokalizirati.

Mislím, da je g. Sallokerju več na županovej časti, kot pa na županstvu ležeče, drugače bi se bolj potrudil za občinske stvari. Naj se v dalje poboljša ali pa odstopi. To njemu in someščanom voščimo za novo leto v blagor i korist obeh strank.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Žavca pri Celji 9. januarja. Pri volilnem shodu, katerega je bil sklical za denes državni poslanec dr. Vošnjak, je bilo zbranih več ko 300 kmetskih volilcev iz savinjske doline. Zbor izreče poslancu g. dr. Vošnjaku po obširnem njegovem poročilu popolno zaupanje in sklene zaupno izjavo ministerskemu predsedniku grofu Taaffeju. Celi shod se je vršil sijajno in v najlepšem redu.

Domače stvari.

— (Č. gosp. Vencel Pehare †). fajmošter na Sori pri Medvodah (rojen v Ljubljani 7. sept. 1828, posvečen 28. dec. 1851), umrl je po dolgem bolehanji 9. t. m. v deželni bolnici v Ljubljani. Včeraj popoldne so ga slovesno pokopali pri sv. Krištofu.

— („Ljubljanskega Zvona“ drugi natis) začel se je sinoč razpošiljati. Ako bi ga kdo izmed naročnikov v treh dneh ne prejel, prošén je, da ga nemudoma reklamuje pri upravnistvu v „Narodnej tiskarni.“

— (Mesečni živinski semenj) v Ljubljani zadnjo soboto je bil prav dobro obiskan. Goveje živine se je prignalo 400 glav in kar je bilo dobro rejeno se je drago prodalo v Trst in Gorico in v Ljubljano. Kónj se je prignalo kakih 150, skoraj prav nič lepih, ter je bilo malo kupčije, laških kupcev le trije. Prašičev je bilo prignanih nad 200. En kupec z Bavarskega je kupil 67, en laški kupec nad 40 prašičev. Cena je bila stari cent od 18 do 24 kr. Prašiči, ki jih kupujejo bavarski kupci, gredo vsi v Švico, ker imajo rajši naše prašiče kot hrvatske.

— (Tat v sv. Petra cerkvi v Ljubljani.) V dan pred sv. tremi kralji je mej 10. in 11. uro popoldne prišel v cerkev sv. Petra v Ljubljani potepuh, kateri je misleč, da je sam v svetišči, z dletom odlomil 3 ključalnice pri škrinji za nabiro milodarov, ter je iz nje ukradel novcev za štiri goldinarje in nekaj krajcarjev. K sreči pak je tatú opazil nekov ministrant, kateri ga je zagledoval in naposled videl, kako je ukradeni denar zakopal na polji blizu sv. Petra cerkve. Ministrant opozori ravno prišedše policaje in ti so tatu takoj prijeli. Zločinec nij nič tajil svojega dejanja, nego je kar naravnost povedal, da se zove Matevž Ulčar, da je doma iz Kamnika, in da je bil zaradi tatvine uže često kaznovan.

— (Led.) Mraz zadnjih dni je tudi ljubljanskim pivovarjem, mesarjem in gostilničarjem olajšal uže opravičene skrbi, kje dobiti vseskozi potrebnega ledu, in izpolnile so se jim naposled vroče njih želje. Led se je naredil in včeraj so ga začeli uže sekati in voziti v ledenice. Menj kakor tu se vesele ljubljanskega mraza in ledu Belopéčani na Gorenjskem, kajti, da nij pomrznilo te dni v Ljubljani, bili bi pivovarji morali naročati si ledu po železnici z Gorenjskega, največ iz Beke peči. Tako pak izgubé tamošnji prebivalci precejšen zaslužek, kateri vendar ostane našim domačim ljubljanskim delavcem in posavskim kmetom, kar je tudi prav.

— (Drsanje) na ljubljanskem „Kérnu“ v Trnovem se je pričelo zadnjo nedeljo. Popoldne in popoldne je tija prišlo jako mnogo občinstva, ki se je ali drsalo, ali — še rajše samo — gledalo. Ako bode led trajen, hoté podjetniki najeti vojaško godbo, da bode nekoliko kratov igrala na „Kérnu“ Tudi nameravajo napraviti ondi večerno zabavo z razsvitljavo.

(Sežanska čitalnica) napravi dne 2. februarja t. l. na Vodnikov spomin, veselico s tem-le sporedom: 1. Godba. 2. Deklamacija. 3. Dvogovor. 4. Igra „Nemški ne znajo“. 5. Ples. Začetek ob 7½ uri zvečer. Čisti dohodki te veselice so namenjeni nesrečnim, po potresu zadetim Zagrebčanom.

— (Slovensščina pred sodnijami na Slovenskem.) Minoli teden smo v svojem listu omenili, da je c. kr. višja deželna sodnija v Gradci ukazala c. kr. okrajnej sodnji v

Kamniku zahtevati od strank uročene jim slovenske odloke, ter izgotoviti na mesto njih nemške. Dotični ukaz se opira na razlog, da se je v nemškem jeziku obravnavalo. Poroča se nam pa slučaj, kjer tega uzroka nij bilo mogoče navesti, in vendar sta višja deželna sodnija v Gradcu in najvišji sodni dvor na Dunaji odločila proti slovenskemu uradovanju. Na pritožbo, ki jo je g. Ivan Urbanec v Ptuiju uležil zavoljo nemškega odloka, ki ga je prejel na slovensko tožbo od tamošnje okrajne sodnije, prejel je namreč od vseh instancij negativen odgovor, z motivacijo, da je pri sodnijah „im Ländergebiete, zu welchem auch das k. k. Berirksgericht in Pettau gehört“ uradni jezik jedino le — nemščina.

— (Občinska volitev.) Pri občinske volitvi v Bégunjah na Gorenjskem je bil voljen za župana gospodar Janez Gašperin, za svetovalca pa Val Šturm in Matevž Žnidar.

— (Paša ob novem letu.) Iz Zagorja na Notranjskem se nam 7. t. m. piše: Čital sem v včerajšnjem listu „Slov. Naroda“ dopis iz Razdrtega, pripovedujoč, da se na ponosnem Nanosu sredi zime nahajajo cvetoči beli telohi (Nieswurze). To, se vé, je velika redkost, toda mnogo zanimivejše je, da smo se pred nekoliko dnevi lahko svojo govedo v naše travnike (Pivke) gonili na pašo, in da se je tam res tudi dobro napasla. Zadnje tri dni pak nam je mrzla burja pokazala svoje ostre zobe, in denes sedimo uže radi okolo naših domačih ognjišč, in žalostni zremo skozi okna ru meno travo, katero je ta neusmiljena mačeha naša hitro posušila in tako gledamo namestu lepih zelenih pašnikov, na katerih so se pred štirimi dnevi vesela goveda pasla — neprijazno puščavo.

— (Popis ljudij v Gorici.) „Soča“ piše: Dobili smo mi dotične pole za popis in za poduk samo v nemškem in italijanskem jeziku. Izvedeli smo, da je goriški magistrat razdelil po vsem mestu samo nemško-italijanske pole. Mej komisariji, ki po mestu hodijo, trde

nekateri, kakor so nam poročali, pri raznih družinah, da je vse jedno, za kateri jezik se zapisujemo, in da je „lingua usuale“ v Gorici italijanska, tedaj da se neki samo ob sebi ume, da se zapišemo za italijanski jezik.

— (S tira ušel) je na Pragarskej postaji zadnji petek en del tovarnega vlaka št. 122. Jeden prazen voz se je prekopicnil ter poškodoval več stebrov, na katerih sloni streha, ki se je deloma udrla.

— (Obsojen mestni svetovalec.) Sodnija je dne 28. dec. obsodila piranskega mestnega svetovalca Comiso na 6 mesecev uječe zarad velike izdaje. Bilo je v preiskavi več piranskih rogoviležev. Izdajalcev je gotovo v Istri mnogo, samo da so skriti.

— (G. Jakob Aleševce) se sklicuje na § 19 t. p. in piše, da nij resnična trditev g. Hribarja v zadnjem dotičnem inseratu, da je on pisal vodstvu banke „Slavije“ v Prago.

Razne vesti.

* (Napad na pismonošo.) Dne 7. t. m. ob 3. uri popoldne sta v Pešti dva mlada človeka poskusila nekega pismonošo z denarjem zavratno umoriti na tak način, kakor je storil o svojem časi Francesconi na Dunaji. Vendar so ljudje prišli na klicanje pismonoše in ga rešili, da si uže krvavečega iz več ran. Oba zločinca so prijeli. Napad se je vršil v najživahnejšem delu mesta.

* (Nesreča na morji.) Anglešk parnik „Harolda“ in španjski parnik „Leon“ sta skupaj trčila blizu nosu Rocca, ter sta se oba vtopila. V Lisabonu je stopilo od teh unesrečenih ladij 9 Angležev in 14 Španjcev, ne ve pa se, kaj se je zgodilo z drugim osebstvom obeh ladij.

Dunajska borza 10. januarija			
(Izvirno telegrafično poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	90	„
Zlata rente	87	85	„
860 drž. posojilo	130	25	„
Akcije narodne banke	823	—	„
Kreditne akcije	252	30	„
London	118	50	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	37	„
C. kr. cekini	5	56	„
Državne marke	58	10	„

Tuji.

9. januarja:

Pri Slonu: Gück iz Bistrice. — Dr. Krištof iz Zagreba.
Pri Malici: Jahn, Littman, Friederich iz Dunaja. — Hodnik iz Ljubna.
— Grof Gleispach iz Gradca. — Wolf iz Dunaja.

Novejša sodbe zdravniških avtoritet o FRANZ JOSEF' BITTERQUELLE,

(Fran Josipova grenka voda),

priznana najboljšej od vsake druge grenke vode.

Prof. dr. Alojzij Valenta, vodja deželnega zavoda za bolne, norišnice in porodišnice v Ljubljani:

„Fran Josipova grenka voda obnese se, povžita od 150—200 gramov, kot prijetno in ne prehitro razpuščajoče sredstvo. Razen tega ima pred drugimi rudninskimi vodami, ki so za čiščenje čreves, še to prednost, da to svrhu doseže lahko in se bolnik ne čuti neprijetno. V Ljubljani, 1. junija 1880.“

Prof. dr. A. Breisky, Praga: „Fran Josipova grenka voda zavzima vsled sigurnosti svojega uplivanja, ako se jo po malem tudi dolgo časa použiva, odlično mesto mej drugimi grenkimi vodami. Praga, 19. avgusta 1879.“

Štabni nadzdravnik dr. Ferd. Haueisen, Ljubljana:

„Uže čestokrat omenjene prednosti te vode so se dobro obnesle tudi pri rabljenji v oddelkih. C. kr. vojaška bolnica, 7. aprila 1879.“

C. kr. vodja bolnice dr. Lorinser, Dunaj: „Pozornost vzbuja Fran Josipova grenka voda s tem, ker ima prijetno lastnost, da gotovo upliva, tudi če se jo zauživa samo malo, in ne dela nič nadležnostij. Dunaj, 1877.“

C. kr. občna bolnica, Dunaj: V. med. odd. Prof. dr. Drasche. — „Izvrstni vspehi so se dosegli pri prehlajenji v želodci in črevesu, boleznih na pljučah, zaprtjii, neslasti do jedi, pri vredih, zlatej žili in ženskih boleznih. Dunaj, 1878.“

Prodaje: Peter Lassnik, J. Luckmann in lekarni Viljem Mayr in (363—9) G. Piccoli v Ljubljani,

ter vse lekarne in zaloge rudninskih voda. Opise te vode itd. pošilja zastoj razpošiljevalno vodstvo v Budapešti.

Loterijne srečke.

V Trstu 8. januarija: 50. 23. 35. 44. 7.
V Lincu 8. januarija: 84. 60. 10. 73. 19.

Žalostnega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš brat, gospod

Venceslaj Pehárc,

župnik v Sori,

denes zjutraj ob pol 2. uri v 52. letu svoje starosti, vsled družega mrtvuda, previden se svetimi zakramenti za umirajoče, v deželnej bolnici ljubljansk j mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb je bil v ponedeljek dne 10. t. m. popoldne ob 4. uri iz deželne bolnice.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v Sorškej župrej cerkvi in v cerkvah ljubljanskih.

Prezgodaj umrši pokojnik bodi vsem znancem priporočen v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 9. januarja 1881.

(15) Žalujoči brat in sestra.

A. DEBEVEC,

Rimska cesta (Gradišče) 19.

Salonsk premog

od 50 kilo više.

Suha drva,

cela in razkrojena.

po 1, 1/2 in 1/4 sežnja ter v žakljih (à 30 kr.),

z dovažanjem na dom po najnižjih cenah. (13—2)

Več sto veder različnega

starega vina,

po 10 do 15 gld. veder, je v hramu graščine Hmelnik v Grčevji na prodaj in sicer vsak četrtek dopoldno.

Oskrbništvo graščine Hmelnik pri Novem mestu.

(14—1)

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpele ude in kite, revmatične bolečine v zobeh in glavi; malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje.

Zahval smo dobili uže celo množico. — 1 steklenica 50 kr. — Pravega prodaje samo (638—7)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu v Ljubljani.

Najboljše in najuplivnejše Norveško

pomuhljevo olje iz kitovih jeter

zoper škroflje, krvico, pljučnico, kašelj itd. itd.,

v sklenicah à 60 kr..

združeno z železnim jodirom

posebno dobro za one, ki imajo premalo krvi ali ki si imajo kri čistiti

v sklenicah à 1 gld.

prodaje

G. PICCOLI,

lekar „k angelu“,

(490—13) na dunajske cesti v Ljubljani.